

Mikaela Nylander r

Kirjallinen kysymys luottamushenkilöpalkkion vaikutuksesta äitiys- ja vanhempainrahaan

Eduskunnan puhemiehelle

Julkisuuteen on tullut tapauksia, joissa kunnallisten luottamushenkilöiden kokouspalkkiot ovat vaikuttaneet äitiys- ja vanhempainrahaan pienentäen niitä vähimmäismäärään. Kelan mukaan kokouspalkkio esim. kunnallisista tehtävistä katsotaan palkaksi, mikä laskee äitien päivärahan vähimmäismäärään. Isät jäävät kokonaan ilman isyysrahaa, koska Kela ei maksa isyysrahaa vähimmäismääräisenä. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan isyysvapaalla oleva ja isyysrahaa saava ei saa kyseisenä aikana työskennellä lainkaan.

Kuntien ja eri järjestöjen luottamushenkilöt eivät ota näitä tehtäviä hoidettaviksi palkanlisää saadakseen. Tehtävät poikkeavat ansiotyöstä. Kokouspalkkiot ovat pieniä, ja niiden tehtävänä on pikemminkin kustannusten korvaaminen kuin palkka. Tehtävään käytettyjen tuntien määrä ei vaikuta palkkion suuruuteen. Nykyinen menettely johtaa siihen, että vanhempainvapaalla olevat luottamushenkilöt kärsivät taloudellisia menetyksiä. Luottamushenkilöt joutuvat näissä tapauksissa maksamaan kokouksiin osallistumisesta, koska kokouspalkkiot eivät monissakaan tapauksissa korvaa päivärahan pienenemistä. Vanhempainvapaan ei pitäisi olla syy luottamustehtävistä luopumiselle, ja järjestelmää voidaan pitää epäoikeudenmukaisena, kun henkilö joutuu tuloloukuun vanhempainvapaan vuoksi. Näin ollen kaikilla kansalaisilla ei ole yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua poliittiseen päätöksentekoon.

Kelan käytännön myötä erityisesti naiset, joilla on luottamustehtäviä vanhempainvapaan aikana, eivät voi osallistua politiikkaan samoin ehdoin kuin muut. Kuntalaki kannustaa luottamustehtäviin kaikissa elämänvaiheissa, mutta tämä menettely heikentää ihmisten mahdollisuuksia osallistua kunnallispolitiikkaan eri elämänvaiheissa. Tämän ristiriidan ratkaisemiseksi tarvitaan lainmuutos, jolla poistetaan luottamustehtävän vaikutus vanhempainrahaan. Kokouspalkkiota ei tulisi katsoa ansiotyöksi. Nykyisellään äitiys- ja vanhempainrahan suuruus määräytyy ansiotyöstä saatujen palkkatulojen perusteella. Kokouspalkkioita ei oteta huomioon tässä laskennassa. Muutoksen myötä Kelan tulkintakäytäntö tulisi yhtenäisemmäksi ja paremmin ennakoitavaksi.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta luottamustehtävistä saatava palkkio ei tulevaisuudessa vaikuta vanhempainrahoihin ja jotta ihmisiä kannustetaan näin olemaan luottamustehtävissä eri elämänvaiheissa?

Kirjallinen kysymys KK 483/2016 vp

Helsingissä 23.9.2016

Mikaela Nylander r